

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 9

C9PAD18C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

1 Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je uveden na záznamovém archu.**
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body.**
- **Odpovědi píšete do záznamového archu.**
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

2 Pravidla správného zápisu odpovědi

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně.**
- **Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.**

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh **je právě jedna odpověď správná.**
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
4 ☐ ☐ ☒ ☐

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvete původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
4 ☒ ☐ ☒ ☐

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **píšete čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědi rozlišujte **velká a malá písmena.**
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje nesprávná (tj. i nadbytečná) nebo chybějící dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYNY!

1 Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

- A) Bez ochrany své ulity jsou plži úplně bezbranní.
- B) Za vydatného nadávání umýval prkenou podlahu.
- C) Skvělý francouzský malíř obvykle nosil plátěnou košili.
- D) Tento nepromokavý batoh má nastavitelné ramenní popruhy.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2–7**TEXT 1**

(1) Jdu s děravou patou,
mám horečku zlatou,
jsem chudý, jsem sláb, nemocen.
Hlava mě pálí
a v modravé dáli
se leskne a třpytí můj sen.

(2) Kraj pod sněhem mlčí,
tam stopy jsou vlčí,
tam zbytečně budeš mi psát.
Sám v dřevěné boudě
sen o zlaté hroudě
já nechám si tisíckrát zdát.

(3) Severní vítr je krutý,
počítej, láska má, s tím.
K nohám ti dám zlaté pruty,
nebo se vůbec nevrátím.

(4) Tak zarůstám vousem
a vlci už jdou sem,
už slyším je výt blíž a blíž.
Už mají mou stopu,
už větří, že kopu
svůj hrob a že stloukám si kříž.

(5) Zde leží ten blázen,
chtěl dům a chtěl bazén
a opustil tvou krásnou tvář.
Má plechovej hrnek,
v něm pár zlatejch zrněk
a nad hrobem polární zář.

(Z. Svěrák, Severní vítr, zkráceno)

TEXT 2

Anafora – opakování stejného slova na začátku bezprostředně po sobě jdoucích veršů.

(CZV)

1 bod

2 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

- A) Anafora se vyskytuje pouze v první a páté sloce.
- B) Anafora se vyskytuje pouze v první a druhé sloce.
- C) Anafora se vyskytuje pouze ve čtvrté a páté sloce.
- D) Anafora se vyskytuje pouze v druhé a čtvrté sloce.

max. 2 body

- 3 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

	A	N
3.1 Text je ukázkou dobrodružné prózy.	☐	☐
3.2 Každá sloka obsahuje sudý počet veršů.	☐	☐
3.3 V první sloce se každý lichý verš rýmuje s bezprostředně následujícím veršem.	☐	☐
3.4 Ve čtvrté sloce začínají všechny verše jednoslabičným slovem.	☐	☐

max. 2 body

4

- 4.1 Napište spisovné tříslabičné podstatné jméno, které je příbuzné se slovem PATA a zároveň se skloňuje podle vzoru HRAD.

- 4.2 Napište spisovné dvouslabičné podstatné jméno, které je příbuzné se slovem DŘEVĚNÝ a zároveň se skloňuje podle vzoru STAVENÍ.

(Slova *pata* a *dřevěný* pocházejí z TEXTU 1, správná odpověď se v TEXTU 1 nevyskytuje.)

1 bod

- 5 O které z následujících možností se v TEXTU 1 zcela jednoznačně nepíše?

- A) o pohybu zvířat jednoho druhu
- B) o dopisech psaných zlatokopem
- C) o hlasovém projevu zvířat jednoho druhu
- D) o světelném úkazu typickém pro polární oblast

1 bod

- 6 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se uplatňuje personifikace?

- A) že stloukám si kříž
- B) mám horečku zlatou
- C) kraj pod sněhem mlčí
- D) opustil tvou krásnou tvář

1 bod

- 7 Ve kterém pádu není ve třetí sloce TEXTU 1 užito žádné podstatné jméno?

- A) v druhém
- B) ve třetím
- C) ve čtvrtém
- D) v pátém

max. 4 body

8 Přiřadte k jednotlivým větám (8.1–8.4) odpovídající tvrzení (A–F):

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 8.1 Nikomu nezáleží na našem názoru. _____
- 8.2 S něčím podobným bojovali i mí přátelé. _____
- 8.3 Leckterý z obchodníků nic zajímavého nenabízel. _____
- 8.4 Skvrnu na svém tričku vyčistil jakýmsi zázračným přípravkem. _____
- A) První zájmeno ve větě je neurčité, druhé zájmeno je záporné.
- B) První zájmeno ve větě je záporné, druhé zájmeno je neurčité.
- C) První zájmeno ve větě je přivlastňovací, druhé zájmeno je neurčité.
- D) První zájmeno ve větě je přivlastňovací, druhé zájmeno je záporné.
- E) První zájmeno ve větě je neurčité, druhé zájmeno je přivlastňovací.
- F) První zájmeno ve větě je záporné, druhé zájmeno je přivlastňovací.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 9

Minulý víkend mě rodiče vzali do muzea, abychom prozkoumali nejtajemnější zákoutí vědy.

Nevěřil jsem svým očím, když jsem viděl, jak rozličné směsy s obsahem síry obarvily oheň těmi nejjasnějšími barvami. Jako u vytržení jsme pozorovali dým, který se valil ze skleněných nádob s kapalným dusíkem. Obklopovaly nás všelijaké zkumavky, z nichž některé byly cítit jako syrové hovězí maso. Ve fyzikálním oddělení výstavy přístroje vysílaly elektrické výboje, které nejednomu návštěvníkovi zježily vlasy, a blesky hrály do rytmu hitů nejznámějších českých zpěváků.

Nemohli jsme si na nic ztěžovat, kromě zábavy jsme si totiž odnesli i ponaučení. Nyní jsme si plně vědomi toho, že mocné přírodní síly se mohou snadno vymknout kontrole.

(CZVV)

max. 4 body

9 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

10 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) V půl deváté večer už byl ale vyprodaný. Přeběhla jsem tedy k nejbližšímu okýnku rychlého občerstvení a houkla na prodavače: „Prosím jeden smažený!“
- B) Prodavač skoro zamilovaně řekl: „Tak tedy jeden smažený sýreček v houstičce. Tatarčičku, nebo kečupek?“ A začal mi jídlo chystat.
- C) Jela jsem do Prahy, jako vždycky do Lucerny na jazz. Těsně před začátkem koncertu jsem vystoupila z metra na Národní. Chodívám tam na gyros.
- D) „Chci tu ta... tatar...“ koktala jsem. Nedalo se to vyslovit. „No jo!“ ulevil si prodavač. „Kvůli tomuhle se se mnou rozešla moje přítelkyně!“ „Co jste jí tak strašného udělal?“ zeptala jsem se. „Ubil jsem ji zdrobnělinami!“ Lepší než kladivem, pomyslela jsem si a zakousla se do sýrečku s tatarčičkou!
- E) Chvilku čekal, jestli něco nedodám, a pak se zeptal: „Jeden smažený co?“ Rychle jsem to zkonkretizovala.

(T. Boučková, Boží a jiná muka, upraveno)

10.1 _____

10.2 _____

10.3 _____

10.4 _____

10.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–16

(1) **Světovým** prvenstvím se chlubí experti z univerzity v Manchesteru, kteří v roce 2017 sestrojili unikátního nanorobota. Je tak malý, že miliarda miliard takových nanorobotů by vytvořila objekt o velikosti zrnka soli. Vývojem nanorobotů se zabývá také pražská nanolaboratoř. Čeští vědci v čele s Martinem Pumerou, chemikem **proslulým** i v zahraničí, by chtěli vyvinout nanoroboty, kteří k pohybu nebudou potřebovat motorek, protože místo něj využijí chemickou energii z okolního prostředí.

(2) Takoví nanoroboti by mohli posunout dál onkologii nebo i **medicínu** obecně, mohou ***** pomoci třeba při léčbě tak **závažné** nemoci, ***** je rakovina. Nejdříve ale musíme vyřešit, aby nám nanoroboti v těle neškodili (tedy aby při **likvidaci** rakovinných buněk nedocházelo k **ničení** těch zdravých) a zároveň aby snadno vyšli z těla ven. Jak by to mohlo vypadat v praxi? Lékař podá pacientovi pilulku obsahující miniaturní roboty, kteří „nesou na zádech“ léčivo. Tito roboti jsou navíc schopni mezi sebou komunikovat. Když v těle narazí na škodlivé shluky buněk, uvolní **lék**. Pak tělo opustí.

(3) Nanoroboti však nemusí pomáhat jen jednotlivci bojujícímu s rakovinou. Představte si třeba ropnou havárii na moři. Vinou úniku ropy vznikne toxická skvrna ohrožující delfíny, želvy a další vodní živočichy. Pokud by v této situaci byla možnost využít inteligence nanorobotů, můžeme jim přikázat, aby se vydali ke zdroji kontaminace a ropnou skvrnu vyčistili. Nanoroboti by tak mohli zabránit ekologické katastrofě rychleji než lidé.

(4) Nanoroboti nás mohou také varovat v různých krizových situacích. V případě, že se budou pohybovat ve vodě, v níž vzroste hladina určité škodliviny, roboti změni barvu. Tím na zvýšení její koncentrace upozorní. Malí pomocníci mohou být prospěšní pro celé lidstvo, zároveň je ale **důležité** myslet na to, aby tento vynález nebyl zneužit.

(www.abicko.cz, www.ceskatelevize.cz, upraveno)

max. 2 body

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

	A	N
11.1 Někteří vědci mají oprávněné obavy, že vynález nanorobota bude zneužit.	☐	☐
11.2 Cílem vědců je vyvinout inteligentní nanoroboty, kteří budou umět předejít úniku ropy do moře.	☐	☐
11.3 Nanorobota, který se pohybuje díky chemické energii čerpané z okolí, vyrobili v pražské nanolaboratoři.	☐	☐
11.4 Nanoroboti, kteří se dostanou prostřednictvím pilulky do těla nemocného člověka, budou s lékařem během léčby komunikovat.	☐	☐

1 bod

12 Ve výchozím textu je tučně vyznačeno osm slov. Pokud dvě z nich v textu navzájem zaměníme, význam textu zůstane zachován. Ve které z následujících možností jsou uvedena tato dvě vzájemně zaměnitelná synonyma?

Ve správné odpovědi musí být možné zaměnit první posuzované slovo ve dvojici za druhé posuzované slovo a naopak.

- A) medicínu – lék
- B) likvidaci – ničení
- C) závažné – důležité
- D) světovým – proslulým

1 bod

- 13 Za kterou z následujících možností je třeba vyměnit slovní spojení *její koncentrace* ve větě podtržené ve výchozím textu, aby sdělení bylo zcela jednoznačné a zachovávalo smysl předchozího souvětí?

A) koncentrace vody
B) koncentrace barvy
C) koncentrace hladiny
D) koncentrace škodliviny

max. 3 body

- 14 Vypište ze třetího odstavce výchozího textu všechna podstatná jména, která jsou v textu užitá ve 3. pádu.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

1 bod

- 15 Na každé z vynechaných míst (*****) ve výchozím textu je nutné doplnit spojovací výraz. Ve které z následujících možností jsou uvedeny náležité spojovací výrazy v pořadí odpovídajícím výchozímu textu?

A) však – než
B) totiž – než
C) však – jako
D) totiž – jako

1 bod

- 16 Ve které z následujících možností je mezi prvním a druhým slovem stejný významový vztah jako mezi slovy *delfín – živočich*?

Všetchna posuzovaná slova pocházejí z výchozího textu. Slova ve správném řešení musí být uvedena v pořadí odpovídajícím dvojici *delfín – živočich*.

A) tělo – buňka
B) vědec – chemik
C) rakovina – nemoc
D) lidstvo – jednotlivec

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Z jeho tváře nikdy nemizel potm*šilý úsměv. Tím dával na srozum*nou, co si o m* myslí.
(CZV)

1 bod

- 17 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *ě/ně* tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou *ě/ně* uvedena v odpovídajícím pořadí?

A) ě – ě – ně
B) ě – ně – ě
C) ně – ě – ně
D) ně – ně – ě

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–23

(1) Ve dveřích redakce *Ankh-morporské Komety* stál kdosi celý v černém. „Chledáte ikonografa? Jsem mistr tmných komor Otto Schrecklich,“ promluvil. „Mojí fýchodou je flastní zařizení, positifní pšistup a jsem taky tuchaplný!“

„No, můžeme vám zpočátku dát –“ začala Sacharóza.

„Sacharózo!!!“ sykl Mikuláš. „Je to upír!“

„Já protestuji,“ řekl Otto. „Je jednotuché předpokládat, že kašty, kto má überfaldiš pšisfuk, je upír, nestá se fám? Já tety, schodou okolností, upír jsem. Ále v inzerátu pylo ,pržijme se ikonograf,‘ tak jsem sfé pržijetí pofašofal za choto fou věc. Taky mám tohle,“ a ukázal jim černou stuhu. „Uš táfno nejsem nějaký chloupý násoska!“

(2) „Aha, vy jste členem Überwaldského hnutí umírněných,“ poznala stuhu Sacharóza. Hned začala nechápajícimu Mikulášovi trpělivě vysvětlovat: „Každý člen hnutí musí podepsat smlouvu a odpřisáhnout, že se navždy odříká lidské krve –“

„My dáváme přednost tomu, když se ržíká *slofo s k*,“ ozval se nesměle Otto.

„– se odříká *slova s k*,“ opravila se Sacharóza.

(3) „Dobrá... tak platí,“ přikývl Mikuláš a pak se zamyslel. **Přemítal nad tím, proč se tak dlouho upíři na rozdíl od trpaslíků či skřítků nedokázali do lidské společnosti začlenit.** Upíři se nikdy dřív na společenském dění nepodíleli. Ted' ale někteří z těch bystřejších pochopili, že jediná cesta k tomu, aby je lidé začali akceptovat, je přestat být upíry. Cena za to byla sice obrovská, ale ne zas tak velká, jako když vám do srdce vrazili kolík. Koneckonců krvavé steaky taky nebyly špatné. Nutno ale podotknout, že každý, kdo se začal živit masem z ankh-morporských jatek, se vrhl do života plného nebezpečí, který uspokojil i náročné dobrodruhy.

„Nepojte,“ vytrhl ho z přemýšlení Otto. „Jsem ochromně reformovaný a flídný.“

(T. Pratchett, *Pravda*, upraveno)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

	A	N
18.1 Členové Überwaldského hnutí umírněných mají zakázáno říkat nahlas slovo krev.	☐	☐
18.2 Maso z ankh-morporských jatek je určeno výhradně upírům dobrodružné povahy.	☐	☐
18.3 Na základě inzerátu nabízejícího pozici ikonografa v Ankh-morporské Kometě očekával Otto, že na tuto pozici bude přijat.	☐	☐
18.4 Sacharóza identifikovala Ottovo členství v Überwaldském hnutí umírněných na základě černé stuhu, kterou Otto ukázal jí a Mikulášovi.	☐	☐

max. 2 body

19 Vypište z druhé části výchozího textu všechna příslovce, která jsou v textu příslovečným určením způsobu.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

1 bod

- 20 **Otto chybně vyslovuje *ch* místo *h*, např. říká *chledáte* místo *hledáte*. Ve kterém z následujících úseků výchozího textu není žádné slovo s touto chybou?**

Jednotlivé možnosti je nutné posuzovat s ohledem na pravidla české výslovnosti.

- A) mojí fýchodou je flastní zařízení
- B) jsem ochromně reformovaný a flidný
- C) positifní pšistup a jsem taky tuchaplný
- D) už táfno nejsem nějaký chloupý násoska

1 bod

- 21 **Která z následujících možností nejlépe vystihuje význam souvětí vyznačeného ve výchozím textu tučně?**

- A) Mikuláš se trápil tím, proč se upírům nedařilo stát se součástí lidské společnosti nadlouho.
- B) Mikuláš se trápil tím, proč se upírům po dlouhou dobu nedařilo stát se součástí lidské společnosti.
- C) Mikuláš uvažoval o tom, proč se upírům nedařilo stát se součástí lidské společnosti nadlouho.
- D) Mikuláš uvažoval o tom, proč se upírům po dlouhou dobu nedařilo stát se součástí lidské společnosti.

1 bod

- 22 **Které z následujících tvrzení o souvětí podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?**

- A) Souvětí se skládá ze tří vět, pouze jedna z nich je hlavní.
- B) Souvětí se skládá ze tří vět, dvě z nich jsou hlavní.
- C) Souvětí se skládá ze čtyř vět, pouze jedna z nich je hlavní.
- D) Souvětí se skládá ze čtyř vět, dvě z nich jsou hlavní.

1 bod

- 23 **Které z následujících tvrzení o slovech užitých ve výchozím textu je pravdivé?**

- A) Slovo *opravila* obsahuje jednu předponu *op-*.
- B) Slovo *obrovská* obsahuje jednu předponu *ob-*.
- C) Slovo *nepodíleli* obsahuje dvě předpony *ne-* a *po-*.
- D) Slovo *společenském* obsahuje dvě předpony *s-* a *po-*.

max. 2 body

- 24 **Na každé vynechané místo (*****) v českých ustálených slovních spojeních doplňte příslušné slovo:**

24.1 Když paní učitelka zkoušela Petra, odříkal jí všechny letopočty, jako když ***** mrská.

24.2 Mirčina sestřenice dala Mirce svou starou sukni. Mirce se nelíbila, ale maminka jí řekla: „Darovanému ***** na ***** nehled’.”